

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

PRAVČICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„U obrázku“ (Hulín–Pravčice 1). Doba římská. Sídliště, vojenský tábor. Záchranný předstihový výzkum.

Lokalita na rozhraní katastrů Hulína a Pravčice se rozkládá na ploše terénní terasy (199 m n. m., severní část výzkumu) a klesá jihovýchodním směrem k hranici nivy říčky Rusavy (195 m n. m., střední a jižní část výzkumu). Na mapě ZM ČR 1:10 000, kladový list 25-31-08, je lokalita identifikována těmito koordináty (Z:J. s.č.): 97:354, 100:357, 132:291, 137:291 mm. Nejbližší vodoteč Kostelecký potok teče paralelně s protáhlou plochou budoucí dálnice a v jižní části ji křížuje, nedaleko protéká také říčka Rusava (200 m jižně).

Již v předchozích dvou sezonách (2006–2007) bylo odkryto 466 objektů a 120 čtverců (4 × 4 m). Výzkum, který v roce 2008 probíhal od února do prosince, se soustředil na střední a jižní část lokality. Umožnil zdokumentovat dalších 844 objektů, 3 kostrové a 3 žárové hroby. Dále se podařilo prozkoumat kulturní vrstvu ve 110 čtvercích (4 × 4 m) a celkem 305 m třemi sondami (š. 1,5 m). V roce 2008 se výzkum soustředil na dokončení střední (svahu) a jižní části plochy výzkumu na trase komunikace R55. Nově byla v souvislosti s rušením původní silnice Hulín–Pravčice a budováním nového mostu skryta podlouhlá plocha cca 350 × 30–50 m kolmá na původně zkoumanou trasu R55. Tato plocha na západě navazuje ze severu na výzkum Pravčice 1 („Nivky“) a východním směrem překračuje Kostelecký potok a dosahuje takřka intravilánu Pravčice. Zachyceno bylo osídlení z neolitu, eneolitu, doby bronzové, železné a římské (viz příslušné kapitoly).

Od odkrytí průběhu příkopu opevnění severní strany římského vojenského tábora s bránou nebyly jasné jeho další rozměry. Teprve v uplynulé sezoně 2008 se nejprve v sondě S6 a poté při skrývce plochy v místě nově budovaného přemostění silnice R55 objevil liniový příkop a pozůstatek jeho předsunutí v místě brány (titulus). Na ploše výzkumu se hrotitý příkop táhl v délce 168 m. Na východě se ztrácel v náplavových uloženinách podél Kosteleckého potoka. Průběh linie opevnění byl dále – mimo zkoumanou plochu – sondován západním směrem 4 sondami v odstupech po 50 m. Nyní je celkově doložen na 370 m délky. Tato linie probíhá paralelně se severním úsekem (výzkum 2006) v odstupu cca 480 m. Přibližně ve středu délky nově zjištěného úseku se nachází brána s titulem. Titulus brány (obj. 684) měl délku 11,7 m a šířku na podloží 0,90 m. Zahluhoval se 0,7 m. Délka jeho předsazení oproti linii příkopu není ověřena (samotné přerušení v místech brány je již mimo zkoumanou plochu), ale podle předpokládaného průběhu odpovídá délce titulu, tj. cca 12 m (měřeno ode dna), a tedy i situaci severní brány. Ve výplni příkopu i titulu se vyskytovaly střepy různých období, mazanice a za zmínku stojí znatelná přítomnost kostí v jisté výšce nade dnem příkopu (cca 0,2 m) v různých místech jeho průběhu, přibližně 20 železných cvočků (nýtků?) nebo střepy tzv. terry sigillaty s plastickými ornamenty (mj. mísa s prstencovou nožkou). V jedné sondě byl na dně příkopu zapsán shluk lidských kostí malého dítěte. Další sondáže za účelem dalšího upřesnění tvaru opevnění budou probíhat v roce 2009. V superpozici s římským příkopem bylo

několik objektů z přelomu starší a mladší doby římské. V sondách v blízkosti příkopu bylo nalezeno menší množství keramiky starší doby římské. Na levém břehu Kosteleckého potoka se vyskytlo ojedinele nepatrné množství keramiky z pozdní doby římské.

Germánské osídlení není na výzkumu příliš zastoupeno, pouze v severní části nedaleko severního strany římského tábora byl v roce 2006 nalezen kostrový hrob a ojedinele sídlištní nálezy z pozdní doby římské.

Miroslav Daňhel

Literatura

Daňhel, M., Kalábek, M., Klanicová, S., Panakowská, A., Paulus, M. 2009: Římský tábor u Hulína-Pravčic. In: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2008*, Olomouc, v tisku.

Paulus, M. 2007: Pravčice (okr. Kroměříž), *Přehled výzkumů* 48, 400.

Paulus, M. 2008: Hulín–Pravčice 1 (okr. Kroměříž), *Přehled výzkumů* 49, v tisku.

Paulus, M., Kalábek, M., Hložek, M., Kala, J., Hošek, J. 2007: Germánský hrob H7 z Hulína–Pravčic. In: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2000*. Olomouc, 152–166.

Resumé

Pravčice (Bez. Kroměříž). „U obrázku“ (Hulín–Pravčice 1). Römischer Kaiserzeit, Siedlung, Militär Lager. Rettungsgrabung.

PROSIMĚŘICE (OKR. ZNOJMO)

„Za mlýnem“, „Mühle Ruiner“, „Prosiměřice I“, Doba římská. Sídliště. Povrchový sběr.

V letech 2006 až 2008 byla na katastru obce Prosiměřice získána pomocí detektoru kovů kolekce předmětů náležející do doby římské. Tento soubor mohl autor zprávy prostudovat a zdokumentovat. Nyní se artefakty nalezené soukromou osobou nacházejí v soukromé sbírce. Lokalita: „Za mlýnem“, „Prosiměřice I“ a „Pod drubežárnou“, „Prosiměřice II“ jsou již dlouho zapsány v povědomí odborné veřejnosti (Beninger, Freising 1933; Tejral 1960; Pernička 1966; 1969; 1970; Droberžar 1997; Jílek 2007). Nálezy z polohy: „Za mlýnem“, „Prosiměřice I“ byly získány na terénní vlně nad západním břehem řeky Jevišovky.

1. Fragment hlavice a části lučsku s diskovitým uzlíkem bronzové římsko-provinciální výrazně profilované spony pravděpodobně typu A 68 nebo 69(?) (Almgren 1923, 36, Taf. IV: 68, 69). Rozm.: 1,5 cm (Obr. 13: 1). Datace: 2. pol. 1. stol. tzn. B1b, B1c (Peškař 1972, 78; Mačzyńska 2001).
2. Fragment hlavice bronzové jednoduché trubkovité spony patřící k druhé sérii IV. Almgrenovy skupiny (Almgren 1923, 39–43, Taf. IV). Hlavice je zdobená vloženým stříbrným drátkem. Rozm.: délka 1,3 cm